

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. I. Vtrum Concilium generale, legitimè congregatum, & celebratum, in
determinando res fidei errare nequeat, subindeque sit regula infallibilis
nostræ fidei?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

209. Innocentius VIII. Genuensis.

210. Alexander VI. Borgia Valentinus Hispanus.

XVI. Saculum.

211. Pius III. Senensis.

212. Julius II. Savonensis.

213. Leo X. Florentinus.

214. Hadrianus VI. Trajectensis Flander.

215. Clemens VII. Florentinus.

216. Paulus III. Farnesius Romanus.

217. Julius III. Aretinus.

218. Marcellus II. Politianus.

219. Paulus IV. Neapolitanus.

220. Pius IV. Mediolanensis.

221. Pius V. Alexandrinus, Ordinis Prædic.

222. Gregorius XIII. Bononienfis.

223. Sixtus V. ex Marchia Anconitana.

224. Urbanus VII. Romanus.

225. Gregorius XIV. Mediolanensis.

226. Innocentius IX. Bononienfis.

227. Clemens VIII. Florentinus.

XVII. Saculum.

228. Leo XI. Florentinus Medicæ.

229. Paulus V. Romanus.

230. Gregorius XV. Bononienfis.

231. Urbanus VIII. Florentinus.

232. Innocentius X. Romanus.

233. Alexander VII. Senensis.

234. CLEMENS IX. Pistorienfis, qui feliciter regnat.

126. Circa adductum Summorum Pontificum Catalogum, quatuor breviter observanda sunt. Primum est, ex ducentis triginta quinque Pontificibus recensitis, triginta quinque fuisse Martyres, & triginta septem Confessores, Sanctorum catalogo adscriptos. Secundum, quinquaginta duo è diversis Religioforum Ordinibus ad Pontificiam dignitatem, virtutis merito, fuisse evectos. Tertium, quatuordecim ex illis fuisse ex Gallia, quatuor ex Hispania, quatuor ex Germania, unum ex Anglia, unum è Belgio, quindecim ex Græcia, septem ex Syria, tres ex Africa, duo ex Sardinia; ceteros verò omnes, aut patriâ Romanos, aut natione Italos fuisse. Demum observandum est, nullum ex illis ducentis triginta tres Pontificibus, huc usque exæquasse dies Petri; imò aliquos fuisse, qui nec integrum mensem, sed nec hebdomadam unam Pontificatus compleverint. Nam Stephanus II. diestantum 4. in Pontificatu vixit, Urbanus VII. dies 7. Bonifacius VI. dies 15. Cælestinus IV. dies 17. Sifianus dies 20. Marcellus II. dies 21. Damasus II. dies 23. Pius III. dies 26. Leo XI. dies 27. Cujus rei piam & egregiam assignat rationem Petrus Damianus opusculo 23. cap. 1. ubi Alexandrum II. sic alloquitur: Aliquando à me sollicitè requisisti, quæ mihi causa videretur, cur Apostolica Sedis Antistes nunquam diutius vivat, sed intra breve temporis spatium diem claudat extremum, adeò ut post B. Petrum Apostolum, qui per quinque circiter annorum lustra præsedet, nemo postmodum Romanorum Pontificum hoc spatium præfulatus æquaverit: modernis imò temporibus, vix quispiam in prædicta Sedis culmen erebitur, qui metam quatuor, vel ut multum, quinque transcendat annorum? Quod considerantibus prodigialis, ut ita loquar, stupor oboritur.

A. quoniam hæc breviter vivendi necessitas, quantum ad nostram notitiam, in nulla alia orbis Ecclesia reperitur. Sed in quantum mortalibus divina dispensatione revelatur arcanum, videtur nobis, quod idcirco hoc iudicium celestis ordo disponit, ut humano generi metum mortis incutiat, & quam dispicienda sit temporalis vite gloria, in ipso gloria principatu, evidenter ostendat; quatenus dum præcipuum hominum tam angusti temporis compendio moritur, tremefactus quisque ad præstolandi sui obitus custodiam provocetur, & arbor humani generis, dum cacumen ac verticem suum tam facile corruisse considerat, statu concussa formidinis, in quod undique ramusculis contremiscat.

B. Hanc Pontificatus brevitetatem diligenter imbeculcat D. Bernardus Epist. 237. ad Eugenium scribens: In omnibus operibus (inquit) memento te esse hominem, & timor ejus qui auferit spiritum Principum, semper sit ante oculos tuos. Quorum in libri Romanorum Pontificum mortes tuis oculis aspersi? Ipsi te prædecessores tui certissima & citissima decessione admonent; & modicum tempus dominatus eorum, paucitatem dierum tuorum nuntiet tibi. Iugi proinde meditatione, inter hujus presentis glorie blandimenta, memorare novissima tua: quia quibus successisti in Sedem, ipsos sine dubio sequeris ad mortem, &c.

DISPUTATIO V.

De Sacris Ecclesie Conciliis.

U. Tomnes fidei regulæ explicentur, de Sacris Ecclesiæ Conciliis, eorumque in rebus fidei determinandis infallibilitate, superest nobis breviter disserendum. Unde sit

ARTICULUS I.

Virum Concilium generale, legitime congregatum, & celebratum, in determinando res fidei errare nequeat, subindeque sit regula infallibilis nostræ fidei?

§. I.

Quibusdam præmissis, Catholica veritas statuitur.

E. Suppono primò, Concilium sic definiti posse, Congregatio primorum Ecclesiæ sub uno certo capite, ad controversias fidei definiendas, legesque universales ad totius Ecclesiæ mores spectantes condendas. Dicitur Congregatio primorum, quia ad Concilium vocari non debent, nisi principales Ecclesiæ prælati, cujusmodi sunt Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ, qui soli in eo jus suffragii habent; Abbates verò & Generales Religionum, non nisi ex privilegio & concessione Pontificum illi intersunt. Vocantur etiam ad illud Theologi & Doctores, non ad ferendum suffragium, sed ad disputandum & causas fidei examinandas. Subditur sub uno capite, quia non est Concilium, sed conciliabulum, quod non est congregatum sub uno certo capite & Pastore Ecclesiæ. Additur ad controversias fidei definiendas, legesque universales condendas: quibus verbis in-

finatur causa finalis propter quam solent Concilia cogi. Unde si Praelati Ecclesiae propter aliqua negotia secularia congregarentur, non diceretur Ecclesiae Concilium.

Suppono secundo, Concilium sic definitum esse quadruplex, nimirum Generale, Nationale, Provinciale, & Dioecesanum. Concilium generale dicitur cui interesse possunt & debent, nisi legitime impediuntur, Episcopi totius orbis cum Sede Apostolica communione habentes, unde dicitur etiam oecumenicum, id est totius orbis Concilium, & illi nemo recte praesidet, nisi Summus Pontifex, si eum habeat Ecclesia, aut alius ejus nomine. Concilium nationale est illud in quo conveniunt Archiepiscopi & Episcopi unus regni vel nationis, cuique praest Patriarcha aut Primas. Talia fuerunt multa ex Conciliis Romanis, Toletanis, & Africanis, quae vocantur interdu Concilia universalia, non quod generalia sint absolute, sed quia generalia sunt quoad aliquod regnum. Concilium vero provinciale illud est in quo Episcopi unius duntaxat Provinciae congregantur, cuique praesesse debet Archiepiscopus, sive Metropolitanus. Denique Concilium Dioecesanum dicitur illud in quo tantum congregantur Canonici & Parochi unius Episcopatus, cuique Episcopus loci praesidet, & hoc postremum Concilium vix nominem Concilii meretur, quandoquidem Concilia jurisdictione exteriori gaudere debent: in Dioecanis autem nullus est ordinari, praeter Episcopum, qui hac jurisdictione possit.

Suppono tertio, Concilia particularia sive nationalia sive provincialia, non confirmata à Summo Pontifice, posse errare in rebus ad fidem pertinentibus; testis est Carthaginense Concilium sub D. Cypriano, quod fuit nationale, celebratum, & legitimum Episcoporum 85, quorum plerique Martyres aut Confessores erant, ut colligitur ex Epistola Cypriani ad Iubaianum; & tamen erravit, definiendo baptizatos ab haereticis esse iterum baptizandos. Nec mirum, talia enim Concilia non sunt universalis Ecclesiae, neque illam repraesentant, nec inveniuntur promissionem aliquam eis specialiter factam de infallibilitate. Ea propter haereticus Pelagius à Concilio nationali Africano 217. Episcoporum damnata, non prius ab universalis Ecclesiae damnata est, quam Zozimus Papa decretum Concilii confirmasset, ut refert D. Prosper in chronico, & D. Augustinus 2. retract. cap. 20. non dicit haesim Pelagianam ab Africanis Conciliis quae particularia erant damnatam, sed à Pontificibus Innocentio & Zozimo, cooperantibus Africanis Conciliis.

Denique ut certum supponimus, Concilium generale illegitimum posse errare, subindeque non esse regulam fidei: ut patet ex Ariminensi sexcentorum Episcoporum, non coacto auctoritate Summi Pontificis, in quo approbatus fuit Ariianismus, Ephesino secundo, auctoritate Theodosii junioris, à Dioscoreo Alexandrino celebrato, quod sprevis Legatos Pontificis, & favit Eutychemi: Constantinopolitano in Trullo, quod can. 2. approbavit Synodum Cypriani de rebaptizandis haereticis, aliaque multa perpetuam statuit: altero Constantinopolitano sub Leone Armeno anno 814. damnante cultum sacrarum Imaginum, reluctantis Nicolai Papae Legatis: qui etiam cultus damnatus fuit ab

altero Concilio 33. Episcoporum, coacto à Constantino Copronymo.

Solum ergo difficultas est, an Concilium generale, legitime congregatum, & celebratum, cui Summus Pontifex per se vel per suos Legatos praesens adest, non possit errare in his quae definiuntur tenenda fide divina, subindeque sit infallibilis regula fidei. Id enim negant hujus temporis haeretici, contententes Concilia generalia, etiam legitime congregata, & à Summo Pontifice approbata, esse errori obnoxia. Pro cuius erroris impugnatione,

Dico breviter, Concilium generale, legitime congregatum & celebratum, non posse errare in determinando res fidei, subindeque illud esse infallibilem fidei regulam.

Colligitur ex Scriptura: Dicitur enim Matth. 18. *Vbi sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum*: Sed Concilium legitime congregatum, est congregatum in nomine Christi: igitur in medio ejus praesidet Christus sua infallibili assistentia. Item Act. 15. dixerunt Apostoli: *Visum est Spiritui sancto & nobis, &c.* Quibus verbis non obscure significatur, Conciliorum definitiones esse à Spiritu sancto, ac proinde infallibiles. Favent etiam SS. Patres, specialiter S. Gregorius lib. 1. Epistolarum, Epist. 24. ubi dicit se venerari quatuor Concilia generalia (videlicet Nicenum, Constantinopolitanum, Ephesinum, & Chalcedonense, quae ipsum praecellerunt) sicut quatuor Evangelia.

Ratio etiam suffragatur: De fide enim est, Ecclesiam universam errare non posse in credendo & docendo, illa enim est columna & firmamentum veritatis, contra quam portae inferi nequeunt prevalere, ut supra ostensum est: Atqui si Concilium generale, legitime congregatum, & celebratum, errori obnoxium esset, eo ipso erraret universa Ecclesia in credendo & docendo, cum tale Concilium universam repraesentet Ecclesiam, & tota Ecclesiae auctoritas in eo sit; adest enim Summus Pontifex per se vel per suos Legatos, & Episcopi, qui sunt Ecclesiae Principes, & nobiliores ejus partes seu membra, ei assistant: Ergo, &c.

Confirmatur: Vel Ecclesia omni regula viva & iudice controversiarum sufficienti destituta est (quod quam sit absurdum supra ostendimus) vel id Concilio generali legitimo, id est capiti & praecipuis membris Ecclesiam totam repraesentantibus, concedi debet: neque enim haec regula potest esse totum corpus Ecclesiae, ut comprehendit omnes Catholicos, propter impossibilitatem omnes cogendi vel consulendi, & propter alia multa, quae loco citato adduximus.

Addo quod, si Concilia generalia, legitime congregata, & auctoritate Summi Pontificis confirmata, errori obnoxia essent, possent in dubium revocari omnes in illis haereses damnatae: posset dicere Atrius, errasse Nicenum, Macedonium Constantinopolitanum, Nestorium Ephesinum, Eutychem Chalcedonense, sicque omnes sopita haereses & extinctae ex suis cineribus resurgerent, & quatuor prima illa Concilia nullo honore digna essent, cum tamen ea videamus etiam ab Adversariis cum honore suscipi, & D. Gregorius supra relatus testetur, se non minus illa quam quatuor Evangelia venerari.

§. II.

Solvuntur objectiones.

9. **C**ontra istam conclusionem objicit primò Calvinus in suis institutionibus cap. 8. de fide num. 161. Augustinus contra Maximinum lib. 3. cap. 14. docet non Conciliorum sed Scripturarum autoritate de rebus fidei certandum esse, sic enim habet: Nec nunc ego Nicanum, nec tu debes Ariminense, tanquam præjudicaturus proferre Concilium: nec ego hujus autoritate, nec tu istius detineris: Scripturarum autoritatibus, non quorumcumque propriis, sed utriusque communibus testibus, res cum re, causa cum causa, ratio cum ratione, concertet: Ergo censet Concilia generalia, legitimè congregata & celebrata, & à Summo Pontifice confirmata, non esse infallibilem regulam fidei, sed illa errori obnoxia esse. Unde lib. 2. de Baptismo cap. 3. dicit Concilia plenaria, à posterioribus emendari.

10. Respondeo primò, Calvinum sibi ipsi manifestè contradicere, ac seipsum ut ita dicam jugulare, cum loco citato num. 154. de antiquis Conciliis hæc scribat: *Veneror eorum animo, suoque in honore apud omnes esse cupio.*

Respondeo secundò, Augustinum eo loco Concilium legitimè congregatis, & à Pontifice confirmatis, in definiendis rebus fidei autoritatem non negare, cum ipsis tantam tribuat, ut ne ipsi quidem Evangelio se crediturum fateantur, nisi Catholica Ecclesia ipsum commoveret autoritas, contra Epistolam fundamenti cap. 5. Sed cum controversia esset inter ipsum & Maximinum Arianum, qui Nicæni Concilii in quo definita fuit Filii Dei consubstantialitas, eaque novo vocabulo *Homousion* explicata, autoritatem non adittebat; cumque ex alia parte in Concilio Ariminensi, ob pravitatem aliorum Episcoporum Arianorum, rejectum fuisset ob vocabuli novitatem, non enim *Homousion*, & Maximinus Nicæno Concilio, Concilium Ariminense opponeret. D. Augustinus videns non esse consumendum tempus in ostendendo quòd Concilium Nicænum erat legitimum, & Ariminense illegitimum, quia habebat argumenta ex Scriptura magis efficacia, dixit: *Nec ego hujus, nec tu illius autoritate teneris*: id est non vis teneri Concilii Nicæni autoritate quam tibi objicio, nec ego Concilii Ariminensis quod opponis Nicæno: omittamus ergo Conciliorum autoritatem, & ad Scripturas veniamus.

Ad id verò quod ex eodem Augustino lib. 2. de Baptismo subditur, dicendum est, ipsum ibi non loqui de fidei doctrina, sed de questionibus facti, qualis erat questio præcipua Catholicorum cum Donatistis, contra quos ibi disputat, an nimirum Cæcilianus libros sacros tradidisset hostibus Ecclesiæ: in his verò & similibus facti questionibus, Summum Pontificem & Concilia non esse infallibilia, omnes fatentur. Unde potest unum Concilium, etiam confirmatum, in definitionibus talium questionum, emendari ab alio.

11. Obijciunt secundò hæretici: Plura Concilia etiam in rebus fidei erraverunt: Ergo illa non sunt regula infallibilis nostræ fidei. Consequentia patet, Antecedens variis exemplis demonstrant. In primis enim (inquiunt) Pontifices Judæorum erraverunt in Concilio contra Christum inito Joan. 11. versu 47. Secundò, Conci-

lium Neocæsariense confirmatum à Leone IV. videtur errasse damnando secundas nuptias, ut verbis quæ habentur sess. 7. *Presbyter convinctus secundarum nuptiarum interesse non debet, cum præcipiatur secundis nuptiis penitentiam tribuere.* Tertio, Concilium Nicænum primum docet (inquit Lutherus) rebaptizandos esse Paulianos hæreticos. Quarto, Concilium Arelatense secundum, receptum in Ecclesia, can. 2. sic habet: *Assumi aliquem ad sacerdotium in vinculo conjugii constitutum, nisi fuerit promissa conversio, non oportet.* Quibus verbis Concilium damnare videtur conjugium, cum enim non sit conversio nisi à malo, jubere quod conjugatus convertatur, est conjugium damnare. Denique Concilium Toletanum primum, approbatum à Beato Leone, can. 17. dicit posse admitti ad communionem eum qui concubinam habet, modò non sit uxoratus.

Respondeo negando Antecedens, & ad primam illius probationem dico, Pontifices Judæorum errasse quidem in Concilio illo contra Christum inito, non agnoscendo ipsum ut Messiam, sed illos non processisse tunc more dogmatico & Conciliari, sed aperta invidia fuisse ductos, non vocato Christo, qui tot insignibus miraculis se Messiam esse & caput Ecclesiæ confirmaverat. Quamquam nec propriè fuit illud Concilium, sed conspiratio; non enim conveniunt Pontifices & Pharisei ad deliberandum de rebus fidei, & de bonis moribus, implorata suppliciter ope divinâ, sed ad perdendum Christum, ut patet ex propositione ibidem factâ versu 47. *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?* Si dimittimus eum sic, venient Romani, &c.

Ad secundam probationem de Concilio Neocæsariensi, dicendum ipsum loqui de secundis nuptiis, vivente adhuc primâ uxore; si de eo qui habens unam uxorem, matrimonio se conjungit cum alia. Dicit etiam potest quòd Concilium prohibet non quidem secundas nuptias, sed solemnitatem quæ in primo matrimonio fit, in secundo observari: in primo enim obnubuntur capita novarum nuptiarum velo quodam partim rubeo partim albo; canon autem citatus prohibet ne Presbyter celebraret secundum matrimonium cum hac caeremonia faciat.

Ad tertiam de Concilio Nicæno primo, dico quod quia Pauliani hæretici negabant Trinitatem, subindeque verè non baptizabant, rectè Concilium determinavit, baptizatos ab illis, esse iterum baptizandos.

Ad quartam de secundo Concilio Arelateniensi, respondeo conversionem non tantum dici de statu malo in bonum, sed etiam de statu bono in meliorem, ut patet ex doctrina D. Gregorii lib. 2. Epistol. cap. 100. vocantis professionem religionis conversionem. Unde sensus verborum Concilii est, non debere assumi aliquem ad sacerdotium in vinculo conjugii constitutum, nisi fuerit promissa conversio, id est nisi promittat quod aspirabit & tendet ad perfectiorem vitam statum, in quo certè nullus est error.

Ad ultimam de Concilio Toletano primo, dico illud nomine Concubina intelligere non eam quæ non est verè uxor, sed illam quæ ducta est sine dote, & absque externa solemnitate, ut rectè notavit Gratianus dist. 34. Can. *omnibus*: eo modo quo Scriptura Genes. 25. vocat Agar concubinam Abraham, quæ tamen vera erat uxor illius, ut patet ex Genes. 16. Neque obstat quòd Beatus Leo qui hoc Concilium confirmavit, in

Epistola

Epistola 92. ad Rusticum Narbonensem cap. 4. A
dicit concubinam non esse veram uxorem; ibi
enim nomen concubinae sumit aliter quam Pa-
tres Concilii Toletani, nimirum pro ea quae sine
mutuo consensu perpetuo vivendi simul, assu-
mitur ad consortium thori.

ARTICULUS II.

*Recensentur breviter omnia Concilia Genera-
lia, in Ecclesia celebrata.*

Concilia generalia in Ecclesia celebrata in
tres classes dividi solent: Quaedam enim
sunt ab Apostolica Sede approbata, & ab uni-
versali Ecclesia recepta; quaedam omnino re-
probata, & quaedam partim approbata, & par-
tim reprobat.

Concilia generalia approbata numerantur
huc usque decem & octo. Primum est Nicenum
318. Episcoporum, celebratum sub Sylvestro Pa-
pa Anno 325. Constantino imperante. In eo duae
potissimum controversiae definitae sunt, una de
celebratione Paschatis, altera de divinitate
Christi, adversus haeresim Arianam.

Secundum est Constantinopolitanum I. 150
Patrum, celebratum sub Damaso Papa Anno
Domini 381. pro Divinitate Spir. S. adversus
Macedonium illam negantem.

Tertium est Ephesinum I. Episcoporum du-
centorum, celebratum sub Celestino I. Anno
Domini 431. contra Nestoriam haeresim, ponentis
in Christo duas personas, humanam, & divinam.
Quartum est Chalcedonenle 630. Episcoporum,
celebratum sub Leone I. Anno Domini 451. ad-
versus haeresim Eutychetis, unam tantum in
Christo naturam asserentis post Incarnationem.

Quintum est Constantinopolitanum II. Epi-
scoporum 165. celebratum sub Vigilio Anno
Domini 553. adversus tunc invalescentem Ori-
genis haeresim, nec non ad sedandos fluctus dis-
sentionum, quibus Ecclesia tunc temporis de-
catione Synodi Chalcedonenlis agitabatur.

Sextum est Constantinopolitanum III. Epi-
scoporum 289. celebratum sub Agathone Papa
Anno Domini 630. ad damnandam haeresim
Monothelitarum, unicam in Christo volunta-
temponentium.

Septimum est Nicenum II. Episcoporum
330. celebratum sub Adriano I. Papa Anno Do-
mini 787. adversus Iconomachos haereticos,
hoc est, sanctarum Imaginum impugnatores.

Octavum est Constantinopolitanum IV. E-
piscoporum 383. celebratum sub Adriano II. an-
no Domini 869. propter tyrannicam depositio-
nem Ignatii Patriarchae Constantinopolitani,
cui Photius contra sacros Canones substitutus
fuerat, cujus suasu, & operâ Graeci ceperunt
manifeste contra Primatum Romani Pontificis,
quem prius semper agnoverant, sentire, & do-
cere. Ceperunt quoque Latinos odio capitali
prosequi, & tanquam anathemate percussos de-
votare, eo quod addiderint Symbolo Niceno,
& Constantinopolitano verba illa (*Filioque*)
quare palam Graeci sese à Romanis, & Latinis
diviserunt; indeq; nulla amplius celebrata sunt
Concilia Generalia in Oriente, sed in Occiden-
te solum.

Nonum est Lateranense I. mille ferè Patrum,
hoc est, Episcoporum, & Abbatum, celebra-
tum sub Calixto II. anno Domini 1122. contra
Saracenos, pro recuperanda Terra Sancta, sed
non extat.

Decimum est Lateranense II. circiter mille
Episcoporum, & Abbatum, celebratum sub In-
nocentio II. anno Domini 1139. contra Antipa-
pam Petrum Leonem, & pro jure Cleri.

Undecimum est Lateranense III. Episcopo-
rum ferè trecentorum, celebratum sub Alexan-
dro III. anno Domini 1179. pro reformatione
Ecclesiae, & contra Waldenses.

Dodecimum est Lateranense IV. Patrum
1285. ex quibus erant duo Patriarchae Orientales,
Constantinopolitanus, & Hierosolymitanus; Ar-
chiepiscopi tum Graeci, tum Latini 70. Episcopi
400. Abbates 12. Priores conventuales 800. ce-
lebratum fuit sub Innocentio III. qui ipsi etiam
praesuit, anno Domini 1215. contra varias haere-
ses, transubstantiationisq; vocabulum in Sacra-
mento altaris, in hoc Concilio approbatum est.

Decimum tertium est Lugdunense I. cele-
bratum sub Innocentio IV. anno Domini 1245.
contra Fridericum II. Imperatorem, qui ad
Concilium vocatus, & venire recusans, tan-
quam hostis Ecclesiae iudicatus, Regno Siciliae,
& Imperio Romanorum privatus est. Actum
etiam fuit de recuperanda Terra Sancta, San-
cto Ludovico Rege constituto Duce illius
quinta expeditionis sacrae.

Decimum quartum est Lugdunense II. Patrum
ferè mille, ex quibus erant Episcopi 500. Abba-
tes 60. & alii Praelati minores, celebratum sub
Gregorio X. anno Domini 1274. contra errores
Graecorum, qui operâ, & indultriâ S. Bonaven-
turae, cum Latinis juncti sunt, & conciliati
super articulo de processione Spiritus Sancti.
Quare definitum est Spiritum Sanctum ex omni
aeternitate à Patre, & Filio procedere sed non
tanquam à duobus spiratoribus, sed ab uno Spi-
ratore, & principio: neq; duabus spirationibus,
sed unica tantum spiratione. Graeci enim puta-
bant, Latinos asserere, Spiritum Sanctum pro-
cedere à Patre, & Filio, tanquam à duobus Spi-
ratoribus, & principiis, duabus quoq; spiratio-
nibus, non una. Fuit hæc concordia Graecorum
cum Latinis decima tertia, quamvis diu non per-
duravit, sicut nec praecedentes.

Decimum quintum est Viennense Episcopo-
rum ferè 300. celebratum sub Clemente V. an-
no Domini 1311. Templariorum Ordo, qui annis
203. steterat, in eo suppressus & extinctus est.
Damnati Begardi & Beguinae, nec non reproba-
ta doctrina, quæ tradebatur animam rationis
compotem, non esse corporis humani formam.

Decimum sextum est Florentinum, Patrum
141. qui subscripserunt, & multorum aliorum qui
ante subscriptionem discesserant, celebratum
sub Eugenio IV. anno Domini 1439. In eo Graeci
ultimò convenerunt cum Latinis super quin-
que fidei articulos, de processione Spiritus Sancti
ab utroque, de Purgatorio in certo loco, &
corporali igne, de Primatu Ecclesiae Romanae,
& Pontificis super omnem Ecclesiam, quod La-
tini meritò addidissent Symbolo (*Filioque pro-
cedit*) actandem quod iustis de causis in azymo
consecrarent, quamvis Graeci, suo modo, in fer-
mentato. In hoc item Concilio Armeni sese ad
Ecclesiam Romanam reduxerunt, & recepe-
runt ab Eugenio IV. Decretum fidei, in quo
breviter continetur doctrina quam habet Ec-
clesia Romana de septem Sacramentis.

P p

Decimum

Tom. IV.